

Regeringen

Professions- og erhvervs- rettede videregående uddannelser til fremtiden

Højere kvalitet, mere fleksibilitet
og livslang læring

FORBEREDT PÅ FREMTIDEN VI

OKTOBER 2024

Professions- og erhvervsrettede videregående
uddannelser til fremtiden

Oktober 2024

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Bredgade 40-42
DK-1260 København K

E-mail: ufm@ufm.dk
www.ufm.dk

Design: Regeringens Kommunikationsenhed
Fotos: Flemming Leitorp, Adobe Stock

ISBN 978-87-94224-79-6 (trykt version)
ISBN 978-87-94224-80-2 (digital version)
2024/25:02

Publikationen kan hentes på
www.regeringen.dk
www.ufm.dk

Indhold

Forord	5
Flere kvalificerede medarbejdere til velfærd og erhvervsliv	7
Et markant kvalitetsløft af professionsbacheloruddannelserne	12
Undervisning af højere kvalitet med professionsfagligheden i fokus	14
Fleksible uddannelsesmuligheder for flere	16
Nye muligheder for efter- og videreuddannelse	20
Stærke erhvervsakademiuddannelser, tæt på arbejdsmarkedet	24
Undervisning af højere kvalitet med tæt kobling til arbejdsmarkedet	28
Fleksible uddannelsesmuligheder for flere	30
Nye muligheder for at tage praksisrettet efter- og videreuddannelse	34
Flere internationale studerende	37
Næste skridt	38

Forberedt på fremtiden – En sammenhængende reformkurs

Forberedt på fremtiden I – En sammenhængende reformkurs

Aftale om rammerne for Reform af universitetsuddannelserne i Danmark skal give de studerende nye og mere fleksible veje til en kandidatgrad, løfte uddannelseskvaliteten på universiteterne og forbedre mulighederne for livslang læring.

Forberedt på fremtiden II – Frihed og fordybelse

Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram skal sætte folkeskolen fri, så det vigtigste kommer i fokus – elevernes faglige udvikling og dannelse. Samtidig skrues der markant ned for styringen af folkeskolen til fordel for mere lokal frihed.

Forberedt på fremtiden III – Flere faglærte til vores sundhedsvæsen og ældrepleje

Aftale om flere social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere til vores sundhedsvæsen og ældrepleje skal løfte kvaliteten på SOSU-uddannelserne og sikre, at flere søger ind på og gennemfører en SOSU-uddannelse.

Forberedt på fremtiden IV – Flere faglærte til den grønne omstilling

Aftale om flere faglærte til den grønne omstilling skal gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive for unge, samt investere i tidssvarende udstyr, grønne lærerkompetencer og undervisningsforløb med udgangspunkt i den nyeste teknologi på erhvervsuddannelserne.

Forberedt på fremtiden V – Flere i gymnasiet

Regeringen vil skabe et nyt ungdomsuddannelseslandskab, hvor udgangspunktet er, at langt de fleste unge fremover skal gå i gymnasiet. Et nyt uddannelseslandskab skal bygge på tre overordnede principper: Attraktive ungemiljøer for alle unge. Åbne døre efter gymnasiet til alle unge. Og et gymnasie tæt på til alle unge. Regeringen ønsker derfor at etablere en ny gymnasieuddannelse – en erhvervs- og professionsrettet eksamen (epx) – hvor der skal være en tæt kobling mellem teori og praksis.

Forberedt på fremtiden VI – Professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden

Regeringen vil investere i et markant kvalitetsløft af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser, så de studerende får mere og bedre undervisning, der etableres fleksible uddannelsesmuligheder for flere og der skabes bedre muligheder for uddannelse gennem hele arbejdslivet.

Et markant kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne

Regeringen vil præsentere yderligere udspil om erhvervsuddannelserne, der med et markant kvalitetsløft vil have fokus på at uddanne flere faglærte: Erhvervsuddannelserne skal gøres mere attraktive, så flere søger dem, og det skal understøttes, at færre elever falder fra.

Et uddannelsessystem der bryder barrierer og skaber sammenhæng

Regeringen vil styrke sammenhængen i og vejene ind i det videregående uddannelsessystem. Herunder blandt andet et nyt optagelsessystem, udbredelse af merit og færre barrierer for efter- og videreuddannelse på videregående niveau.

Fremtidens videregående uddannelseslandskab

Regeringen vil udarbejde en samlet, langsigtet plan for det videregående uddannelses- og institutionslandskab. Der skal være gode uddannelsesstilbud og bæredygtige uddannelser i alle dele af landet, og uddannelserne skal udvikles i takt med arbejdsmarkedets behov.

Forord

Det gør os klogere. Dygtigere. Giver os et fælles sprog. Det styrker sammenhængskraften og gør os i stand til at træffe kloge beslutninger i fællesskab.

Uddannelse er en fundamental del af vores demokrati. Det skal vi værne om.

For Danmark skal have et uddannelsessystem, der sender os klogere og stærkere ind i fremtiden.

Derfor har regeringen med reformprogrammet Forberedt på Fremtiden igangsat en ambitiøs reformkurs, der sætter en ny retning for hele vores uddannelsessystem. Reformsporet skal skabe mere kvalitet, fleksibilitet og frihed. Fra første skoledag til sidste arbejdsdag. På tværs af skoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Alder, drømme og livsomstændigheder.

Med Forberedt på fremtiden VI *Professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden* er turen kommet til de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser.

Vi har som ambition, at dygtige danske virksomheder skal have adgang til den kvalificerede arbejdskraft, de har brug for, og at flere skal vælge uddannelserne til eksempelvis sygeplejerske eller pædagog. De studerende skal klædes bedre på til den virkelighed, der venter. Og uddannelserne skal passe bedre til den enkelte og det samfund, vi gerne vil have.

Færre og færre søger ind på de uddannelser, der uddanner til velfærdsområderne. Det er regeringens ambition, at udviklingen skal vendes, så flere søger uddannelserne og efterfølgende har lyst til at arbejde i velfærdssektoren. Vi har allerede givet et løbende løfte til blandt andet pædagoger og

sygeplejersker. Vi har lavet en aftale, der skal sikre flere SOSU-medarbejdere til sundhedsvæsenet og ældreplejen. Nu vil vi investere massivt i at gøre de uddannelser, som udgør velfærdssamfundets ryggrad, til attraktive uddannelsesvalg med udviklingsmuligheder gennem hele livet.

Med reformen investerer vi også i fremtidens medarbejdere inden for brancher som for eksempel produktion, industri og it. Medarbejdere, som spiller en nøglerolle i den grønne omstilling og i arbejdet med blandt andet nye teknologier. Det er afgørende for samfundets udvikling, at de medarbejdere har de rette kompetencer og en stærk, praktisk faglighed.

Uddannelse er en af de bedste investeringer, vi som samfund kan lave. Både for den enkelte og for os alle sammen. Derfor investerer vi nu i at uddanne pædagogen, som tager sig af børnene, mens andre er på arbejde eller på studie. Sygeplejersken, som tager sig af vores nærmeste, når de bliver syge. El-installatøren, der bidrager til den grønne omstilling.

Reformen skal være med til at skabe et uddannelseslandskab, hvor der er bedre balance mellem forskellige slags uddannelser. Et uddannelseslandskab, hvor alle får chancen for at gribe de muligheder, en uddannelse giver. Hvor alle uddannelser åbner døre til at uddanne og udvikle sig gennem hele arbejdslevet. Hvor både uddannelsesinstitutioner, undervisere og studerende har frihed til at skræddersy en vej, der passer til den enkelte. Og hvor der er lige så meget prestige i at vælge en mere praktisk uddannelse som en akademisk.

Med Forberedt på fremtiden VI skaber vi professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden.

Regeringens ambitioner

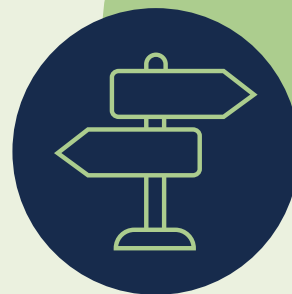
Flere timer

Undervisning på
mindre hold

Mere vejledning

Bedre værksteds- og
simulationsfaciliteter

Bedre praktik

Nye merit- og
deltidsuddannelser

Mulighed for
fri efteruddannelse

Flere kvalificerede medarbejdere til velfærd og erhvervsliv

Med *Professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden* foreslår regeringen at gennemføre en ambitiøs og omfattende reform af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser.

En reform, som investerer i højere kvalitet, friere rammer, nye fleksible uddannelsesveje og giver de studerende nye muligheder for at uddanne sig gennem hele livet. En reform, der indebærer en årlig prioritering på mere end 2 mia. kr. til at skabe bedre og mere praksisnære uddannelser for de knap 110.000 studerende, der går på uddannelserne.

I fremtiden skal endnu flere vælge de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser, og dem, der vælger uddannelserne, skal være endnu bedre rustet til arbejdsmarkedet, når de kommer ud på den anden side.

De professions- og erhvervsrettede uddannelser spiller en nøglerolle i det danske samfund. De uddanner til både velfærdssamfund og erhvervsliv i alle dele af landet. Fra socialrådgiveren og pædagogen til bygningskonstruktøren og datamatikeren. De uddanner til fag, som kræver, at man kan sætte det, man lærer på uddannelserne sammen med den virkelighed, man skal ud og arbejde i.

Regeringen vil investere markant i uddannelsernes kvalitet. De studerende skal have flere undervisningstimer og mere kontakt til deres undervisere

gennem vejledning og feedback. Underviserne skal bringe flere virkelighedsnære problemstillinger ind i undervisningslokalet, og undervisningen skal foregå på mindre hold. Fagene skal styrkes, så de i højere grad kan følge med den teknologiske udvikling og ruste de studerende til at arbejde med den nyeste teknologi – både på velfærdsområdet og det erhvervsrettede område.

Samtidig skal der gøres op med den detaljerede målstyring af nogle af uddannelserne, så der skabes frihed på uddannelsesinstitutionerne til i højere grad at skræddersy undervisningen til de studendes og aftagernes behov.

Der skal være attraktive uddannelses tilbud til studerende uanset baggrund, alder og livssituation. Der skal eksempelvis være bedre mulighed for at passe et arbejde ved siden af studiet. Desuden skal flere kunne skifte spor enten i løbet af uddannelsen eller efter nogle år på arbejdsmarkedet.

Regeringen ønsker i det hele taget bedre muligheder for uddannelse, omskoling og opkvalificering gennem et helt arbejdsliv. Det kræver bedre muligheder for at efteruddanne sig inden for de praksisrettede fag og bedre adgang til løbende at tilegne sig ny viden, i takt med at verden udvikler sig.

Med reformen tager vi næste skridt til at sikre, at vi også i fremtiden har et stærkt videns- og velfærdssamfund.

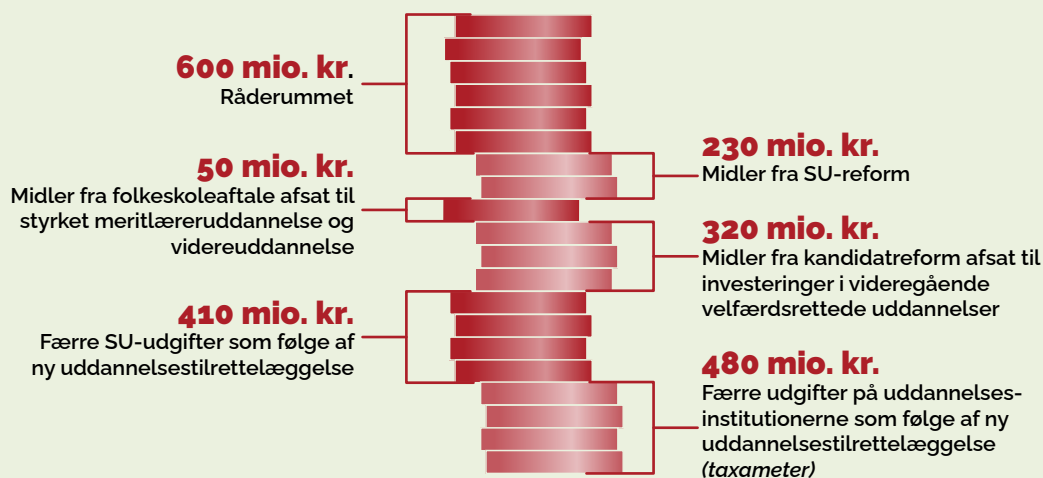
Uddannelsesprioritering

Årlig uddannelsesprioritering (2032)

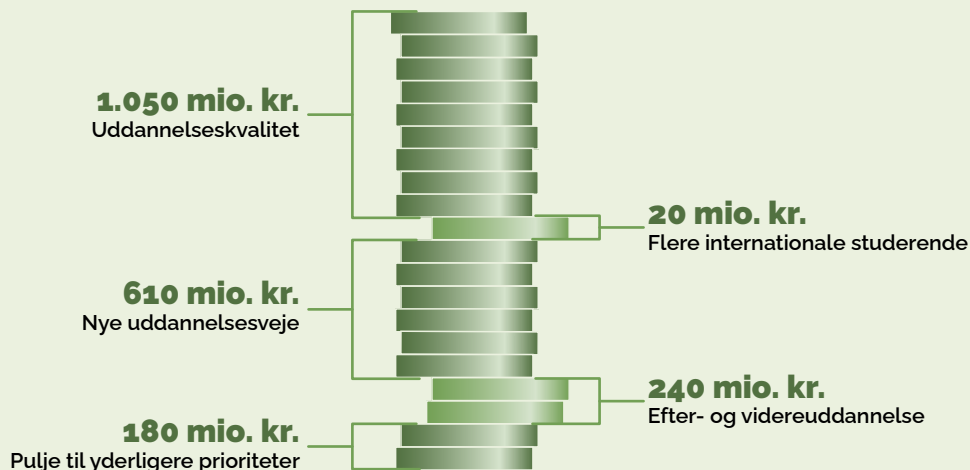
2,1 mia. kr.

til højere kvalitet, mere
fleksibilitet og livslang læring

Pengene kommer fra...

... og går til

Regeringen foreslår

Reform af de professionsrettede uddannelser

Undervisning af højere kvalitet med professionsfagligheden i fokus

- Flere timer til undervisning, vejledning og feedback.
- Undervisning på mindre hold.
- Mere simulations- og værkstedsundervisning.
- Styrket praktik.
- Mere frihed til tilrettelæggelse af uddannelserne.

Fleksible uddannelsesmuligheder for flere

- Nye deltidsuddannelser.
- Nye og bedre merituddannelser inden for velfærdsfagene.
- Fagligt udfordrende forløb for studerende med stærke studieforudsætninger.
- Særlig indsats for studerende med svagere studieforudsætninger.
- Bedre brobygning fra ungdomsuddannelserne.

Nye muligheder for efter- og videreuddannelse

- Mulighed for fri efteruddannelse gennem hele arbejdslivet.
- Nye professionsmasteruddannelser inden for velfærdsfagene.

Reform af de erhvervsrettede uddannelser

Undervisning af højere kvalitet med tæt kobling til arbejdsmarkedet

- Flere timer til undervisning, vejledning og feedback.
- Undervisning på mindre hold.
- Mere simulations- og værkstedsundervisning.
- Styrket praktik.

Fleksible uddannelsesmuligheder for flere

- Nye treårige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser.
- Nye deltidsuddannelser.
- Særlig indsats for studerende med svagere studieforudsætninger.
- Nye tekniske introforløb (praktikum).
- Bedre brobygning fra ungdomsuddannelserne.

Nye muligheder for at tage praksisrettet efter- og videreuddannelse

- Mulighed for fri efteruddannelse gennem hele arbejdslivet.
- Nye etårige videreuddannelsesmuligheder til professionsbachelorniveau.

Flere internationale studerende

- Nye engelsksprogede studiepladser på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser uden for de største byer.
- Studiepladserne oprettes inden for STEM-området på uddannelser, der er særligt efterspurgt af erhvervslivet.

Uløste udfordringer på de professionsrettede uddannelser

Professionsbacheloruddannelserne er i dag præget af en række udfordringer, som har betydning for, hvor mange der tager en professionsbacheloruddannelse, og hvor dygtige dimittenderne er, når de kommer ud på den anden side.

Uddannelserne, blandt andet på velfærdsområdet, fremstår ikke attraktive nok, og søgningen til uddannelserne falder. Samtidig falder flere fra i løbet af uddannelsen. Samlet set uddannes der altså færre og færre fra nogle af samfundets vigtigste uddannelser.

Derudover peger de nyuddannede fra professionsbacheloruddannelserne på, at uddannelserne ikke rustar dem godt nok til deres efterfølgende arbejdsliv. Der bliver altså ikke alene færre uddannede. Dem, der uddannes, føler sig heller ikke klædt godt nok på til arbejdsmarkedet.

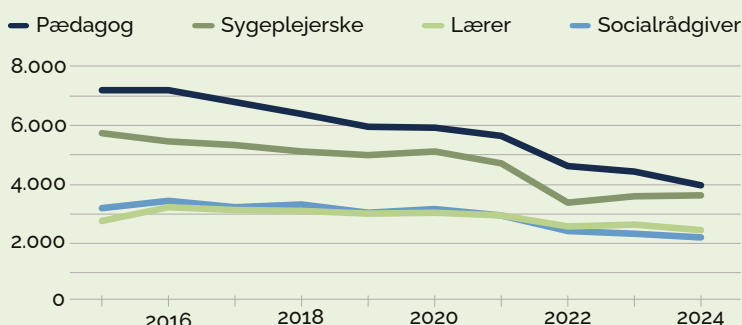
Det er udfordringer, der skal tages alvorligt og løses, hvis Danmark i fremtiden skal have kvalificeret arbejdskraft til samfundsberende funktioner.

Færre søger ind på de velfærdsrettede uddannelser og for få gennemfører

På de fire største velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser er antallet af førsteprioritetsansøgere faldet med i alt **35 pct.** fra 2015 til 2024. Til sammenligning er antallet af førsteprioritetsansøgere til de akademiske bacheloruddannelser steget med 9 pct. i samme periode.

De faldende søgetal resulterede indtil 2021 ikke i lavere tilgang til uddannelserne. Det skyldes blandt andet, at der bliver optaget studerende på uddannelsesudbud med ledige pladser i forbindelse med det såkaldte efteroptag. Men de seneste år er tilgangen til uddannelserne også faldet. Samtidig er frafaldet på de velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser stigende. Knap **hver tredje** studerende falder fra i løbet af uddannelsen.

Førsteprioritetsansøgere til lærer-, pædagog-, sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelserne, 2015-2024

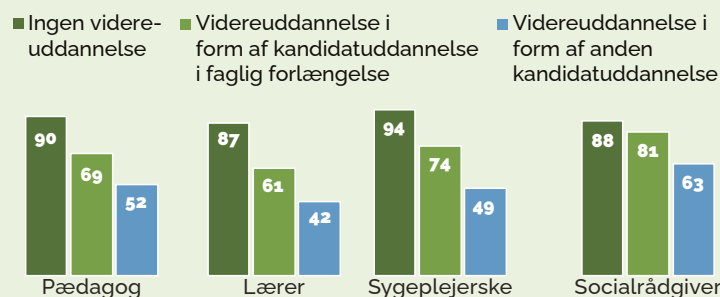

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus.

For mange uddanner sig væk fra praksis

Der er en tendens til, at de professionsbacheloruddannede på velfærdsområdet, der uddanner sig videre på kandidatuddannelser, ender med at uddanne sig ud af faget og finde arbejde i andre brancher. Mens langt størstedelen – **omkring ni ud af ti** – uden videreuddannelse bliver inden for den pågældende branche, er denne andel markant lavere blandt dem, der efterfølgende tager en kandidatuddannelse. Tendensen er mindre udpræget, når kandidatuddannelsen ligger i faglig forlængelse af grunduddannelsen.

Dimittender, der arbejder i den pågældende branche syv år efter dimission, fordelt på eventuel efterfølgende kandidatuddannelse

Anm.: I figuren indgår beskæftigede dimittender, der har fuldført en professionsbacheloruddannelse som lærer, pædagog, sygeplejerske eller socialrådgiver i 2010-2015. Beskæftigelsesstatus, og hvorvidt de har gennemført efterfølgende kandidatuddannelse, opgøres syv år efter dimission.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet pba. data fra Danmarks Statistik.

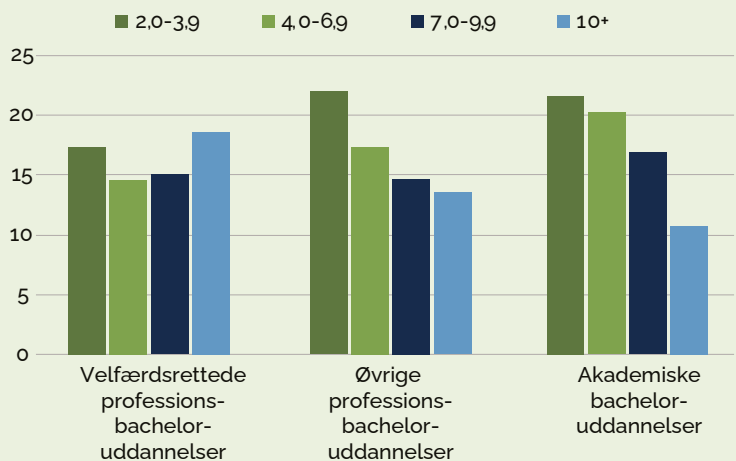
Gruppen af studerende har meget forskellige studieforudsætninger

Professionsbacheloruddannelserne på velfærdsområdet har en divers studentegruppe. Det stiller særlige krav til uddannelsesinstitutioner og undervisere, der skal kunne favne og fastholde studerende med meget forskellige studieforudsætninger.

Ser man på førsteårsfrafaldet på de velfærdsrettede uddannelser, indikerer det, at uddannelserne i dag har udfordringer med at rumme hele studentegruppen. Førsteårsfrafaldet er højt både blandt studerende med de laveste og de højeste adgangsgivende karaktergennemsnit, hvilket adskiller sig fra de øvrige professionsbacheloruddannelser og akademiske bacheloruddannelser.

På de velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser har **ca. 20 pct.** af de studerende desuden en registreret funktionsnedsættelse. Det er betydeligt højere end for de øvrige professionsbacheloruddannelser, hvor andelen er 15 pct., og for de akademiske bacheloruddannelser, hvor 11 pct. har en registreret funktionsnedsættelse.

Frafald på første studieår fordelt på karaktergennemsnit fra deres gymnasiale uddannelse, pct.,

Anm.: Velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser omfatter lærer-, pædagog-, sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelserne. Gns. for tilgangsåret 2019-2022.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus.

Mange nyuddannede føler sig ikke klædt godt nok på til arbejdsmarkedet

Ifølge Danmarks Studieundersøgelse er kun **66 pct.** af nyuddannede fra professionsuddannelserne enige eller meget enige i, at deres uddannelse har rustet dem godt til arbejdsmarkedet, mens tallet for nyuddannede fra kandidatuddannelserne er 74 pct.

Derudover oplevede **40 pct.** af dimittenderne fra professionsuddannelserne, at overgangen til arbejdsmarkedet var svær. 39 pct. af dem, der fandt overgangen svær, pegede på, at jobbet var meget krævende, 31 pct. på, at de manglede kompetencer til at kunne udføre arbejdsopgaverne, mens 29 pct. pegede på, at jobbet var anderledes, end de havde forventet.

Udfordringen opleves også hos arbejdsgiverne. Kun **23 pct.** af de nyuddannede pædagogers personaleledere vurderede i forbindelse med evalueringen af pædagoguddannelsen, at de nyuddannede i høj eller meget høj grad var rustet godt nok til praksis, mens 58 pct. vurderede, at de nyuddannede i nogen grad var rustet godt nok.

Nyuddannede fra professionsuddannelser, som angiver, at overgangen til arbejdsmarkedet var svær, samt årsager, pct.

Anm.: Andel, der har svaret "Enig"/"Helt enig". Øvrige svarkategorier var "Helt uenig", "Uenig" og "Hverken enig eller uenig". Respondenterne har i det opfølgende spørgsmål kunnet vælge flere kategorier.

Kilde: Danmarks Studieundersøgelse 2023.

Et markant kvalitetsløft af professionsbacheloruddannelserne

Hvis der i fremtiden skal uddannes kvalificeret arbejdskraft til både velfærdssamfund og det private arbejdsmarked, skal der tages hånd om de udfordringer, professionsbacheloruddannelserne står over for. Det kræver investeringer og ambitiøse reformgreb.

Regeringen vil investere i et markant kvalitetsløft af professionsbacheloruddannelserne, et mere fleksibelt uddannelseslandskab og bedre muligheder for efter- og videreuddannelse.

Der skal skabes gode og sammenhængende veje til en professionsbacheloruddannelse. Både for unge, som kommer direkte fra en ungdomsuddannelse, for dem, som er et sted i livet, hvor det ikke er muligt at studere på fuld tid, og for dem, som ønsker at skifte spor midt i arbejdslivet.

Hvis flere skal vælge en professionsbacheloruddannelse, skal uddannelserne være et mere attraktivt tilvalg. Det handler både om at løfte prestigen i fagene, og det forudsætter højere kvalitet og flere faglige udfordringer. Men det handler også om, at uddannelserne bliver mere fleksible, så de kan tilpasses til de mange forskellige interesser og studieforudsætninger, de studerende har.

Samtidig må uddannelserne ikke føles som en blindgyde. Der skal være gode muligheder for faglig udvikling gennem et helt arbejdsliv – ikke mindst i de velfærdsrettede fag.

En ny tilrettelæggelse af professionsbacheloruddannelserne

For at understøtte mere praksisrettede professionsbacheloruddannelser foreslår regeringen en ny tilrettelæggelse af uddannelserne.

Som et centralt element foreslår regeringen, at det nuværende bachelorprojekt erstattes af en kortere, mere praksisrettet, afsluttende professionsprøve. Samtidig foreslås det at reducere omfanget af ikke-praksisorienterede teoretiske elementer såsom videnskabsteori.

Regeringen lægger samtidig op til, at detailstyringen og de mange mål på flere uddannelser fjernes og erstattes med fag- og semesterstruktur i stedet for den nuværende modulstruktur. Desuden vil de studerende få flere ugentlige timer, mere vejledning og feedback samt undervisning på mindre hold. Det foreslås derudover, at studieafslutningen fremrykkes en måned.

Den nye tilrettelæggelse indebærer, at uddannelserne fremover vil være tilrettelagt med 15 færre

ECTS end i dag. Det betyder – sammen med fremrykket studieafslutning – at de studerende afslutter deres uddannelse tre måneder tidligere sammenlignet med i dag.

Reformen omfatter alle professionsbacheloruddannelser med undtagelse af uddannelserne på det maritime område og på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

Læreruddannelsen er netop blevet reformeret med første optag på den nye uddannelse i sommeren 2023. En række af elementerne i reformen af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser er derfor allerede ved at blive implementeret på læreruddannelsen.

Regeringen lægger op til, at der tages stilling til spørgsmålet om tilrettelæggelsen af læreruddannelsen i 2028. Det vil være efter to gennemløb af den nye uddannelse.

Undervisning af højere kvalitet med professionsfagligheden i fokus

De studerende skal have flere timer med dygtige undervisere, der har tid til vejledning og feedback, og som har kendskab til den virkelighed, de uddanner til – uanset om det er på et sygehus eller en byggeplads.

Flere timer og mindre hold

Regeringen foreslår, at de studerende skal have flere timer på deres studier. Samtidig skal der undervises på mindre hold, så der bliver bedre mulighed for at tilrettelægge undervisningen efter de forskellige ønsker og behov, de studerende har.

Flere timer og mindre hold vil være til gavn for alle studerende – både for dem, som har brug for ekstra støtte og vejledning, og dem, som har brug for flere faglige udfordringer.

Når de studerende får mere tid med deres undervisere, giver det samtidig mulighed for, at den enkelte kan få mere individuel vejledning og feedback. Dermed kan den studerende i højere grad drøfte faglige overvejelser og dilemmaer med en underviser.

Undervisning koblet til virkeligheden

Regeringen lægger op til, at undervisningen i højere grad skal være øvelsesbaseret og tæt koblet til praksis, så de studerende får gode muligheder for at øve sig i konkrete problemstillinger. Det kan for eksempel være den kommende pædagog eller socialrådgiver, der øver sig i den svære samtale med forældre eller udsatte familier.

Regeringen vil samtidig investere i flere og bedre simulations- og værkstedsfaciliteter på professionsbacheloruddannelserne. Det kan eksempelvis være studerende på sygeplejerskeuddannelsen, som kan træne færdigheder i virkelighedsnære omgivelser

i simulationslokaler indrettet som en hospitalsafdeling. Her kan studerende øve deres kliniske færdigheder på avancerede, menneskelignende dukker med anlæggelse af sonde eller håndtering af et hjertestop. Det kan også være en studerende på bygningskonstruktøruddannelsen, der på et værksted får mulighed for at arbejde med de nyeste byggematerialer og planlægningsværktøjer.

Der skal desuden være bedre rammer for ansættelse af undervisere med kendskab til praksis og gode rammer for, at underviserne løbende kan få opdateret og udviklet deres praksiskompetencer.

Bedre praktikforløb

Praktikforløbene er en central og afgørende del af de professionsrettede uddannelser. Det er i høj grad her, de studerende har mulighed for at øve sig i at omsætte læringen til praksis og bruge de metoder, som de lærer på uddannelsen. Derfor skal de studerende opleve lærerige og inspirerende praktikforløb med kompetente vejledere på både uddannelsesinstitutionen og på praktikstederne.

Regeringen vil investere i bedre praktik – ikke mindst på en række velfærdsrettede uddannelser som eksempelvis pædagoguddannelsen. Dialogen mellem praktiksted og uddannelsesinstitution styrkes – eksempelvis ved, at en underviser fra uddannelsen kommer på besøg på praktikstedet undervejs i den studerendes praktik.

Friere rammer og plads til forskellighed

Regeringen ønsker at gøre op med den udbredte detailregulering af professionsbacheloruddannelserne. Antallet af specifikke læringsmål skal nedbringes, og der skal i stedet være rum til at tilrettelægge fagene ud fra overordnede, faglige formål. Det skal give mulighed for, at undervisningen i

højere grad kan fokusere på kernefagligheden. Samtidig skal uddannelsesinstitutionerne have større frihed til at tilrettelægge fagenes indhold, så de passer til lokale hensyn og til studentersammensætningen på den enkelte institution.

En styrket socialrådgiveruddannelse

Socialrådgivere spiller en vigtig rolle i vores velfærdssamfund. De udfører ofte tværfagligt arbejde, som kræver en lang række kompetencer inden for blandt andet jura, socialt arbejde, beskæftigelse og integration.

Der er behov for at løfte kvaliteten af socialrådgiveruddannelsen. Professionsfagligheden skal i fokus og praksiskoblingen øges. Et kvalitetsløft af socialrådgiveruddannelsen skal blandt andet give:

- Flere ugentlige undervisningstimer.
- Mere undervisning på mindre hold.
- Mere vejledning og feedback.
- Mere praksisbaseret undervisning og bedre praktik.
- Mulighed for særlige linjer og forløb med ekstra undervisning og faglig fordybelse.

Endelig foreslår regeringen at oprette en ny merit-socialrådgiveruddannelse, hvor personer med relevant uddannelse eller erfaring kan uddanne sig til socialrådgiver på kortere tid.

Fleksible uddannelsesmuligheder for flere

Professionsbacheloruddannelserne skal være et spændende og attraktivt uddannelsesvalg. Det kræver både øget prestige om fagene, og at uddannelserne tilpasses de mange forskellige studerendes behov, interesser og livssituationer.

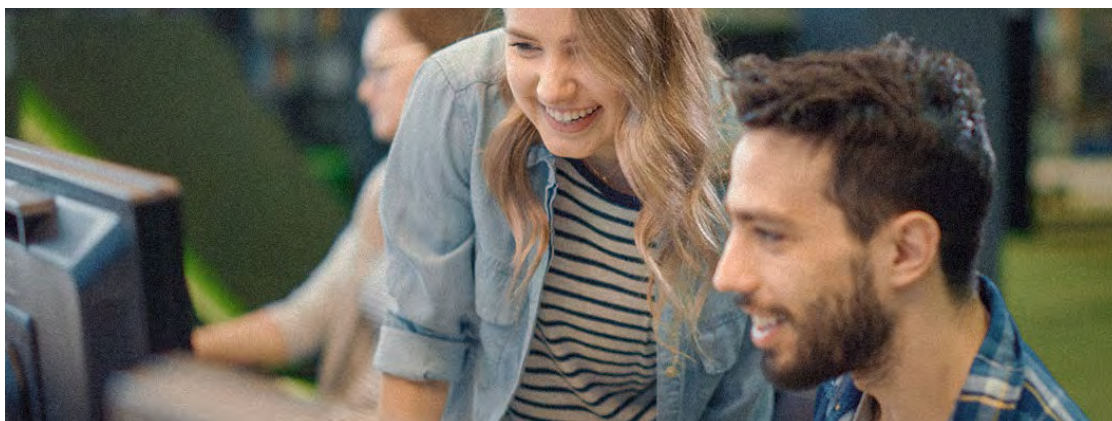
Uddannelsesforløb, der er attraktive for flere

Der skal være bedre muligheder for at vælge et uddannelsesforløb, der passer til den livssituation, man er i. Der skal derfor være bedre mulighed for at tage en professionsbacheloruddannelse på deltid, mens man arbejder ved siden af. Det kan eksempelvis være anlægsgartneren, der parallelt med sit job ønsker at videreudanne sig til skov- og landskabsingeniør, eller lærervikaren i folkeskolen, som vil kunne tage en skolebaseret læreruddannelse på deltid.

Der skal samtidig være bedre muligheder for at tage en merituddannelse inden for velfærdsfagene. Regeringen foreslår derfor, at der etableres nye merituddannelser til sygeplejerske og socialrådgiver, så eksempelvis faglærte social- og sundhedsassistenter kan uddanne sig til sygeplejersker på kortere tid. Samtidig vil regeringen gøre de eksisterende merituddannelser til lærer og pædagog mere attraktive ved blandt andet at hæve kvaliteten og reducere deltagerbetalingen samt skabe bedre

muligheder for realkompetenceafklaringer ved optagelse på uddannelserne.

Regeringen lægger desuden op til, at det skal være nemmere at skifte studie uden at skulle starte forfra. Det kan eksempelvis ske ved, at tilrettelæggelsen af beslægtede uddannelser på sundhedsområdet koordineres i højere grad, så de studerende for eksempel har lignende fag på de første semestre. Eller ved at udvikle fælles standarder for meritoverførsel på tværs af uddannelser og institutioner, så de studerende ikke skal begynde forfra, og deres forsinkelse dermed minimeres, hvis de skifter fra én uddannelse til en anden. Det skal derudover være muligt at få certificering for gennemførte uddannelseselementer, så studerende, der falder fra, kan træde ud på arbejdsmarkedet og løfte dele af de opgaver, de ville skulle løfte som færdiguddannede.

Bedre uddannelser for studerende med forskellige studieforudsætninger

Undervisningen på de professionsrettede uddannelser skal rumme en bred og sammensat gruppe af studerende. Alle studerende skal i løbet af uddannelsen udfordres og løftes – både studerende med stærke studieforudsætninger, som måske ellers havde overvejet at søge ind på en akademisk bacheloruddannelse, og studerende, som har udfordringer i forhold til at gennemføre deres uddannelse.

Regeringen lægger derfor op til, at særligt fagligt interesserede studerende skal have mulighed for at få ekstra undervisning eller ekstra faglig fordybelse i relevante fag på særlige linjer og forløb. Det kan

eksempelvis være en sygeplejerskestuderende, som gennem et ekstra forløb kan opnå viden om at anvende velfærdsteknologiske løsninger, mens en særlig linje på socialrådgiveruddannelsen kan give studerende mulighed for ekstra faglig fordybelse i eksempelvis integration af flygtninge.

Samtidig skal studerende, der har udfordringer med at gennemføre et studie have mulighed for understøttende aktiviteter, mentorordninger og særlige studiestartsforløb, så de får endnu bedre forudsætninger for at lykkes på uddannelserne.

Bedre og mere synlig vej fra ungdomsuddannelserne

Der skal være tydelig adgang fra både erhvervsuddannelser og gymnasiale ungdomsuddannelser til de professionsrettede uddannelser. De nuværende treårige gymnasiale uddannelser (stx, htx og htx) ventes fortsat at være en relevant vej for en del unge til professionsbacheloruddannelserne. Regeringens ambition er dog, at den nye erhvervs- og professionsrettede gymnasiale ungdomsuddannelse (epx) også vil blive en central vej til professionsbacheloruddannelserne.

For at flere unge kan få et bedre kendskab til de faglige aspekter ved professionsbacheloruddannelserne og de tilknyttede erhverv, skal der

etableres flere brobygningsaktiviteter mellem professionsbacheloruddannelser og ungdomsuddannelser – for eksempel i form af samarbejde om undervisningsforløb og opgaver. Det kan være et forløb i samfunds-fag om velfærdsstatens udvikling, hvor eleverne samtidig stifter bekendtskab med socialrådgiveres og pædagogers rolle og arbejde med udsatte borgere. Det kan også være et forløb i biologi og kemi om blod og kredsløb, hvor eleverne som en del af forløbet besøger uddannelserne til sygeplejerske og bioanalytiker på den lokale professionshøjskole. Samtidig kan der udvikles nye valgfag i gymnasiet – for eksempel i pædagogik.

Eksempler

Jacob

er i gang med gymnasiet og klarer sig godt fagligt. Han havde forestillet sig at søge ind på universitetet, men på gymnasiet bliver han i samfunds-fagsundervisningen introduceret til udsatte borgers vilkår i Danmark og til socialrådgiverfaget. På den baggrund beslutter han sig for, at han vil være socialrådgiver.

På den nye socialrådgiveruddannelse får Jakob flere undervisningstimer, undervisning på mindre hold og mere tid til vejledning og feedback fra sine undervisere. Han er fagligt stærk og vælger at tage et særligt forløb, hvor han får mulighed for at få ekstra viden om det juridiske arbejde med udsatte borgere.

Michael

er uddannet tømrer og arbejder i byggebranchen. Efter at have arbejdet som tømrer i nogle år ønsker han at udvide sine kompetencer og få andre arbejdsopgaver.

Michael vælger derfor at videreudanne sig til bygningskonstruktør. Han har hus og børn og kan ikke få økonomien til at hænge sammen, hvis han skal tilbage på SU. Han vælger derfor at tage uddannelsen på deltid, så han kan beholde sit arbejde ved siden af studiet.

Sara

har en akademisk kandidatuddannelse og har haft forskellige kontorjobs i organisationer. Hun kunne godt tænke sig et job, som er mindre administrativt og med mere borgerkontakt.

Sara vælger at skifte spor og søge ind på meritpædagoguddannelsen. På grund af sin tidligere uddannelseserfaring kan hun få merit for dele af uddannelsen og derfor tage den på kortere tid. Meritpædagoguddannelsen har fået et kvalitetsløft, så undervisere og vejledere har mere tid til hver studerende, så Sara bliver støttet i de praktiske dele af uddannelsen. Desuden er deltagerbetalingen reduceret, så det var en mere attraktiv mulighed for Sara.

En ny og bedre pædagoguddannelse

Pædagoger løfter nogle af samfundets vigtigste velfærdsopgaver. Pædagogers faglighed har stor betydning for den kvalitet, som børn, unge og udsatte møder i dagtilbud, skoler og botilbud.

En evaluering af pædagoguddannelsen fra 2021 viste, at mange nyuddannede pædagoger ikke har de kompetencer, der er behov for, når de kommer ud på arbejdspladserne. Derudover er der udfordringer i forhold til det specialpædagogiske felt, som ikke i dag repræsenteres godt nok på uddannelsen – ligesom der er stor forskel på de pædagogstuderendes baggrunde og faglige forudsætninger, hvilket udfordrer undervisningen.

Samtidig har der de seneste år været et markant fald i søgningen til pædagoguddannelsen. Optaget er faldet, og frafaldet er steget.

Regeringen vil derfor investere i en ny og bedre pædagoguddannelse, som giver et markant kvalitetsløft med flere timer, mindre hold, mere vejledning og bedre praktik.

Eksempelvis vil en pædagogstuderende, der i dag gennemsnitligt har knap 17 undervisningstimer om ugen, kunne få 2-3 flere timer til undervisning, vejledning og feedback.

Fagene tilbage i fokus

Den nuværende modulstruktur afskaffes og erstattes med fag med pædagogikken som det bærende element.

Flere øvelsestimer

De studerende skal have mulighed for at drøfte og øve konkrete pædagogiske dilemmaer i undervisningen med henblik på at styrke de kommende pædagogers professionelle, faglige dømmekraft.

Større fokus på den social- og specialpædagogiske faglighed

Pædagoguddannelsen skal ligesom i dag uddanne pædagoger til både socialområdet, skole og fritidsområdet og dagtilbud. Den social- og specialpædagogiske faglighed skal styrkes, så kommende

pædagoger har fagligheden til at løfte opgaverne på både socialområdet og i dagtilbud og skoler, hvor der er et stigende behov for specialpædagogisk viden om støtte af børn og unge med udfordringer.

Fokus på kernefaglighed frem for målopfyldelse

Undervisningen skal fokusere på den pædagogiske kernefaglighed frem for at forberede den studerende på at kunne opfylde en række mere eller mindre konkrete mål.

Regeringen vil derudover investere i et kvalitetsløft af meritpædagoguddannelsen, samt reduceret deltagerbetaling.

Udviklingsarbejdet med pædagoguddannelsen vil blive tænkt sammen med et eventuelt arbejde med at forbedre den pædagogiske assistentuddannelse (PAU).

Kristian uddanner sig til pædagog

Kristian starter på en ny og bedre pædagoguddannelse. På uddannelsen mødes han af fag med pædagogikken som omdrejningspunkt og med fokus på kernefaglighed frem for opfyldelse af specifikke videns- og færdighedsmål.

Kristian har mange ugentlige undervisningstimer og undervisning på mindre hold, hvor han har mulighed for at drøfte og afprøve konkrete dilemmaer i mindre grupper sammen med en underviser. For Kristian, som gerne vil arbejde på socialområdet, er det for eksempel muligt at træne at håndtere og skabe tryk for udadreagerende borgere.

Når Kristian er ude i sine to halvårige praktikperioder, får han undervejs kvalificeret vejledning og sparring. Både Kristian og praktikstedet ved, hvad der forventes af dem i praktikken, og Kristian kan også få besøg af en underviser, mens han er i praktik.

Kristian har desuden mulighed for at tage ekstra specialiserede fag eller fag på et særligt højt niveau, mens han uddanner sig til pædagog. Kristians medstuderende, Carla, har tidligere haft problemer med stress og får derfor tilbudt ekstra vejledning fra en mentor ved studiestart.

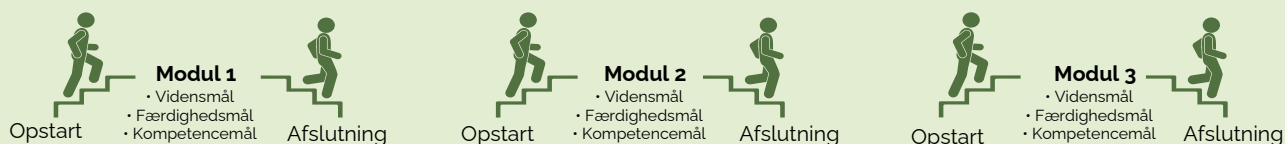
Når Kristian er færdig med pædagoguddannelsen og har arbejdet som pædagog i nogle år, har han mulighed for at vende tilbage og tage relevant efteruddannelse om eksempelvis håndtering af voldsramte børn enten på fuldtid med SU eller på deltid – begge dele uden deltagerbetaling. Kristian kan også efteruddanne sig, hvis han ønsker at skifte arbejdet i et botilbud ud med arbejdet i en børnehave. Han kan blandt andet videreuddanne sig via en ny praksisrettet professionsmasteruddannelse.

Ny semesterstruktur og færre mål på pædagoguddannelsen

Pædagoguddannelsen er i dag inddelt i moduler med over 300 specifikke videns-, færdigheds- og kompetencemål. Modulerne er afgrænsede forløb på 10 ECTS, som har hver deres videns- og kompetencemål. Et modul kan eksempelvis være "Individ og fællesskab" eller "Barndom, kultur og læring".

Med regeringens udspil lægges der op til, at uddannelsen tilrettelægges i semestre med sammenhængende fag og få, overordnede formål. Det giver uddannelsesinstitutionerne mere frihed til tilrettelæggelse og lokale toninger, og de studerende vil opleve mere faglig sammenhæng og mindre tid på start og afslutning af moduler.

Nuværende modulstruktur

Fremtidig semesterstruktur

Nye muligheder for efter- og videreuddannelse

Uddannelse skal ikke kun være noget, man tager i starten af livet. Der skal være gode muligheder for uddannelse, sporskifte og faglig udvikling gennem hele arbejdslivet.

Fri efteruddannelse til professionsuddannede

Regeringen foreslår, at der skal skabes nye muligheder for efteruddannelse, specialisering og sporskifte undervejs i arbejdslivet, så professionsbacheloruddannede – også senere i deres liv – kan dygtiggøre sig inden for deres fag. Det kan eksempelvis være jordemoderen, som vælger et efteruddannelsesforløb om for tidligt fødte, eller finansbacheloren, som efteruddanner sig inden for rådgivning om grønne løsninger i erhvervslivet.

Efteruddannelsesforløbene vil være uden deltagerbetaling og skal være fleksible, så de både kan

tages som enkelte moduler eller som et mere samlet forløb – afhængigt af, hvad der giver mening for den enkelte og dennes arbejdsplads.

De nye efter- og videreuddannelsesmuligheder skal udvikles i samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og aftagere. Indholdet skal blandt andet afspejle arbejdsmarkedets behov og tænkes sammen med eksisterende ordninger og det videregående voksen- og efteruddannelsessystem.

Nye praksisrettede professionsmasteruddannelser

Der skal skabes bedre muligheder for professionsbacheloruddannede, som ønsker en overbygningsuddannelse, der er målrettet arbejdet i den borger-nære velfærdssektor – frem for at videreuddanne sig på universitetet.

Regeringen foreslår at etablere nye praksisrettede, étårige (60 ECTS) professionsmasteruddannelser på professionshøjskolerne på samme niveau som universitetets kandidatuddannelser, men som er rettet mod komplekse opgaver inden for velfærdsprofessionerne.

Konkret foreslår regeringen blandt andet at etablere en psykologfaglig overbygningsuddannelse som professionsmasteruddannelse. Overbygningsuddannelsen skal bidrage til at understøtte dagtilbuds og skolars arbejde med at skabe inkluderende børne- og læringsfællesskaber samt give den fagprofessionelle kompetencer til at indgå i samspil med PPR om børns udvikling og trivsel.

Eksempler

Daniel

er socialrådgiver og har arbejdet nogle år i en kommunal forvaltning. Han arbejder blandt andet med familier, hvor forældrene har misbrugsproblemer, og han vil gerne i højere grad kunne støtte børnene. Han ønsker derfor ny viden og bedre kompetencer på området.

Daniel vælger at tage et kortere efteruddannelsesforløb på 10 ECTS med fokus på understøttelse af børn i udsatte familier. Efteruddannelsen er gratis og tilrettelagt sådan, at han samtidigt kan passe sit arbejde i forvaltningen. Han har mulighed for senere at tage mere efteruddannelse, hvis han ønsker det.

Louise

er bygningskonstruktør og har arbejdet med byggeprojekter i to år. Louise synes, at virksomheden fokuserer for lidt på bæredygtighed, og hun ønsker at hjælpe virksomheden til at bygge mere klimavenligt.

Louise vælger at tage et længere efteruddannelsesforløb på 30 ECTS inden for klimavenligt byggeri. Forløbet er uden deltagerbetaling. Hun vil gerne kunne fordybe sig i studierne og aftaler derfor med sin arbejdsplads, at hun tager orlov et halvt år, hvor hun i stedet for løn kan få SU. Efter seks måneder er Louise tilbage i virksomheden og kan bruge sine nye kompetencer.

Flemming

er lærer i indskolingen. Han har et tæt samarbejde med PPR om nogle af sine elever, som har forskellige udfordringer. Samtidig er han et sted i sit arbejdsliv, hvor han har lyst til at udvikle sin faglighed.

Flemming vælger at tage en psykologfaglig professionsmasteruddannelse uden deltagerbetaling. På uddannelsen studerer han sammen med andre lærere og pædagoger, som alle arbejder med børn med særlige behov, der har udfordringer i skolen eller dagtilbuddet. Han vælger at tage uddannelsen på deltid, så han kan beholde sit arbejde på skolen imens. Det giver gode muligheder for at tilrettelægge uddannelsen, så det passer til hans hverdag.

Bedre uddannelser på sundhedsområdet

Sundhedsuddannede løfter hver dag en lang række vigtige opgaver for borgere og patienter, som har kontakt til sygehuse, det kommunale sundhedsvæsen og klinikker. Men sundhedssektoren er imidlertid udfordret af, at der kommer flere ældre og flere patienter med kroniske sygdomme, multisygdom og nedsat funktionsevne. Robusthedskommissionen peger i sine anbefalinger fra september 2023 blandt andet på, at der er behov for mere fleksible uddannelser, der i højere grad er rettet mod behovene på sundheds- og ældreområdet, og at efter- og videreuddannelsesområdet skal reformeres, så det rettes mod praksis.

Samtidigt spiller velfærdsteknologi en stigende rolle i sundhedsvæsenet, hvor nye teknologier får

en stadig større rolle i opgaveløsningen eksempelvis i forhold til genoptræningsteknologi og robotter. Det medfører nye arbejdsgange for fremtidens sundhedsprofessionelle, og det forudsætter en række nye kompetencer. Derfor er det vigtigt, at uddannelserne også følger med udviklingen.

Regeringen vil investere i bedre professionsbacheloruddannelser på sundhedsområdet, herunder oprettelse af en ny merituddannelse til sygeplejerske og et markant kvalitetsløft til flere timer, mindre hold, mere vejledning og bedre praktik.

Større fleksibilitet og sammenhæng mellem sundhedsuddannelserne

Sundhedsuddannelserne skal tilrettelægges, så det bliver nemmere at skifte spor undervejs eller tage en anden sundhedsuddannelse senere i livet, eksempelvis ved bedre muligheder for

meritoverførsel og en mere koordineret tilrettelæggelse af semestre og praktikforløb på tværs af sundhedsuddannelserne.

Større fokus på ny teknologi og digitalisering

Sundhedsuddannelserne skal have et større fokus på brug af ny teknologi i undervisningen. Det kan eksempelvis være i simulationsundervisningen, hvor de studerende skal have mulighed for at

afprøve nye teknologiske løsninger. Der kan også oprettes nye valgfag og linjer på uddannelserne, hvor fokus for eksempel er på sundhedsinnovation og brug af nye teknologier.

Flere karriereveje rettet mod praksis

Der skal oprettes nye efter- og videreuddannelsesmuligheder, der er rettet mod praksis. Der skal desuden være en stærkere styring og prioritering af efter- og videreuddannelser på sundhedsområdet, herunder både specialuddannelser og uddannelser udbudt af professionshøjskolerne. Det skal ske med afsæt i, at udbuddet af uddannelser skal modsvare behovet i sundhedsvæsenet samt for at gøre karrierevejene tydeligere.

Mere simulationsundervisning

De studerende skal have mere simulationsundervisning, hvor de får mulighed for at øve konkrete færdigheder i trygge rammer for at undgå praksis- og ansvarschok.

De store professionsbacheloruddannelser på sundhedsområdet:

Syge-
plejerske

Ergo-
terapeut

Fysio-
terapeut

Jorde-
moder

Bio-
analytiker

Radio-
graf

Ernæring og
sundhed

Sofie vil uddanne sig til sygeplejerske

Sofie starter på den nye sygeplejerskeuddannelse. Undervisningen er tilrettelagt, så den er tæt på den praksis, som Sofie møder i praktikken og på arbejdspladsen.

Sofie har mange ugentlige undervisningstimer og undervisning på mindre hold, hvor der er tid til og fokus på faglig sparring og case-arbejde. Sofie møder undervisere, der arbejder eller for nyligt har arbejdet i eller tæt på den kliniske praksis. Hun får løbende feedback og støtte gennem individuel vejledning fra sine undervisere.

Sofie og hendes medstuderende har adgang til nye, avancerede simulationsdukker og udstyr, hvor de kan øve sig på scenarier som hjertestop og sondeanlæggelse under vejledning af deres undervisere. Den øvelsesbaserede undervisning giver Sofie mulighed for at afprøve og træne de kliniske færdigheder i virkelighedsnære omgivelser.

Når Sofie er ude i sine kliniske praktikperioder, møder hun kompetente kliniske vejledere, der kan give hende faglig sparring og støtte i at omsætte læringen fra studiet til praksis. Sammen med sin kliniske vejleder er der afsat tid til refleksion over egen praksis.

I løbet af studiet har Sofie mulighed for at vælge særlige linjer, hvor hun får mulighed for faglig fordybelse i de områder, der særligt interesserer hende. De faglige fordybelsesfag styrker hendes kompetencer og giver hende en bredere og stærkere profil som sygeplejerske.

Sofie har flere fælles, faglige undervisningselementer med studerende fra de øvrige sundhedsuddannelser. Sofie får herigennem mulighed for i løbet af uddannelsen at få indsigt i andres grunduddannelser samt øve sig i at samarbejde og kommunikere tværprofessionelt i relation til patient, borger og pårørende. Uddannelsernes tilrettelæggelse giver samtidig Sofie og hendes medstuderende mulighed for at skifte spor til en anden sundhedsfaglig uddannelse uden at skulle starte forfra.

Sofie ser gode fremtidige karriere- og videreuddannelsesmuligheder i løbet af sit arbejdsliv. Hun overvejer allerede nu, om hun om et par år skal efteruddanne sig og specialisere sig yderligere inden for brugen af velfærdsteknologi. Eller om hun eventuelt senere skal videreuddanne sig med en professionsmasteruddannelse.

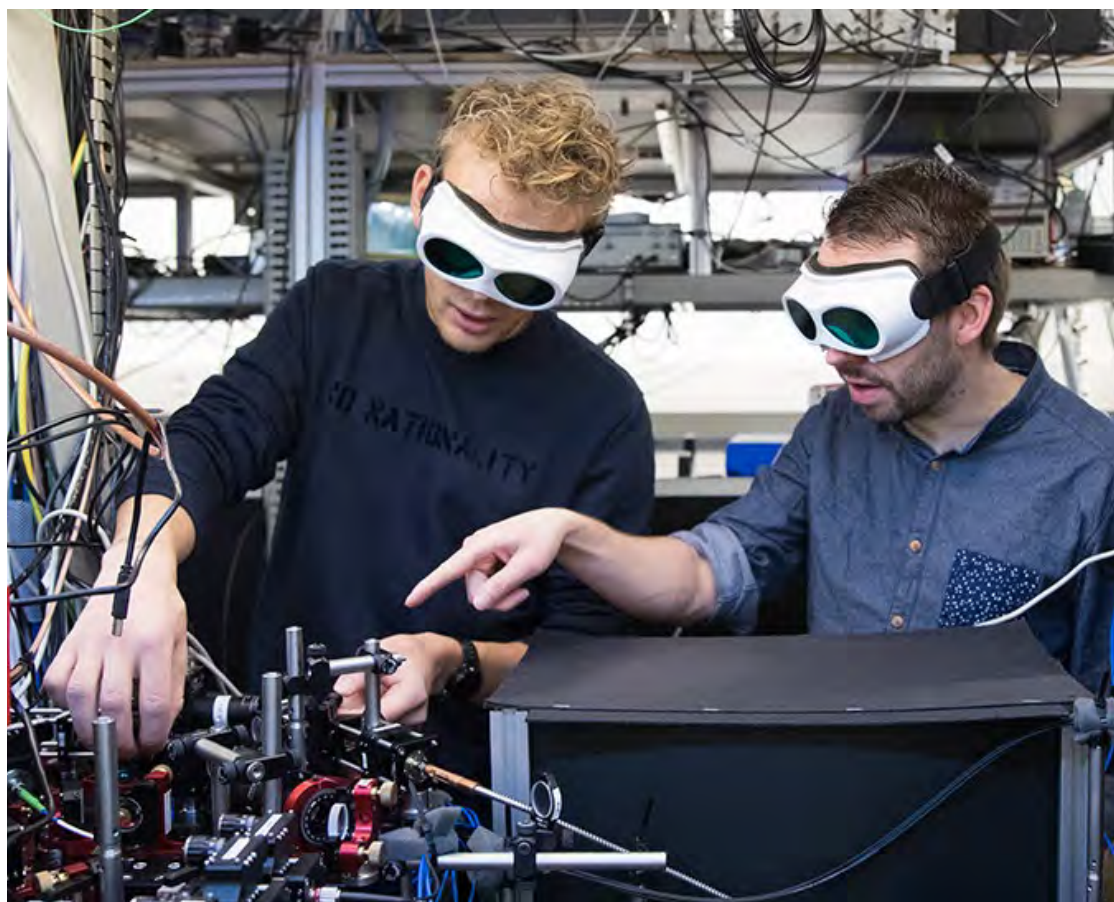
Stærke erhvervsakademiuddannelser, tæt på arbejdsmarkedet

Grøn omstilling, it-sikkerhed og nye teknologier som eksempelvis kunstig intelligens får i disse år større og større betydning. Både store og små virksomheder har brug for medarbejdere med opdateret viden og kompetencer, så virksomhederne kan følge med udviklingen.

Det stiller nye krav til fremtidens medarbejdere inden for brancher som for eksempel produktion, industri og it. Det er dem, som bidrager til, at der bliver bygget med bæredygtige materialer, og som udvikler produktionen, så den bliver så grøn og effektiv som mulig. Derfor er det vigtigt, at fremtidens medarbejdere har de rette kompetencer og en stærk, praktisk faglighed.

Erhvervsakademiuddannelserne er et vigtigt element i det erhvervsrettede videregående uddannelseslandskab. Både for unge, som kommer direkte fra en ungdomsuddannelse, men også for faglærte, som efter nogle år ønsker at specialisere sig inden for deres fag. Det kan være elektrikerer, som ønsker at være elinstallatører, eller mekanikere, som ønsker nye udfordringer som autoteknologi.

Derfor er det helt afgørende, at Danmark har stærke erhvervsakademiuddannelser, der er et attraktivt uddannelsesvalg for mange forskellige målgrupper.

Reform af de erhvervsrettede uddannelser

Undervisning af højere kvalitet med tæt kobling til arbejdsmarkedet

- Flere timer til undervisning, vejledning og feedback.
- Undervisning på mindre hold.
- Mere simulations- og værkstedsundervisning.
- Styrket praktik.

Fleksible uddannelsesmuligheder for flere

- Nye treårige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser.
- Nye deltidsuddannelser.
- Særlig indsats for studerende med svage studieforudsætninger.
- Nye tekniske introforløb (praktikum).
- Bedre brobygning fra ungdomsuddannelserne.

Flere muligheder for at tage praksisrettet efter- og videreuddannelse

- Mulighed for fri efteruddannelse gennem hele arbejdslivet.
- Nye etårige videreuddannelsesmuligheder til professionsbachelorniveau.

Ny tilrettelæggelse af erhvervsakademiuddannelserne

Regeringen foreslår, at overbygningsuddannelserne (top-up-uddannelserne) nedlægges i deres nuværende form. I stedet gives der mulighed for at oprette nye, erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser af 3 års varighed.

Samtidig indføres nye, étårige overbygningsuddannelser for erhvervsakademiuddannede med en tydelig faglig progression i forlængelse af erhvervsakademiuddannelserne.

Derudover får dimittender fra både 2-årige og 3-årige uddannelser på erhvervsakademierne nye muligheder for fri efteruddannelse gennem hele arbejdslivet.

Studieintensiteten på erhvervsakademiuddannelserne øges med flere ugentlige timer, mere feedback, mindre hold mv. Desuden fremrykkes studieafslutningen med en måned, for eksempel med en kortere sommerferien undervejs i uddannelsen.

Uløste udfordringer på de erhvervsrettede uddannelser

De studerende føler sig ikke klædt godt nok på til arbejdsmarkedet

Ifølge Danmarks Studieundersøgelse oplever mange nyuddannede fra erhvervsakademiuddannelserne, at de ikke er godt nok rustede til at varetage opgaverne på arbejdsmarkedet, når de afslutter uddannelsen og skal finde deres første job.

Kun **59 pct.** af de nyuddannede fra erhvervsakademierne var i 2023 enige eller meget enige i, at deres uddannelse havde rustet dem tilstrækkeligt til deres første job, mens kun **54 pct.** af de nyuddannede var enige eller meget enige i, at der var overensstemmelse mellem de kompetencer, de havde med fra uddannelsen, og hvad der blev efterspurgt af deres arbejdsgiver.

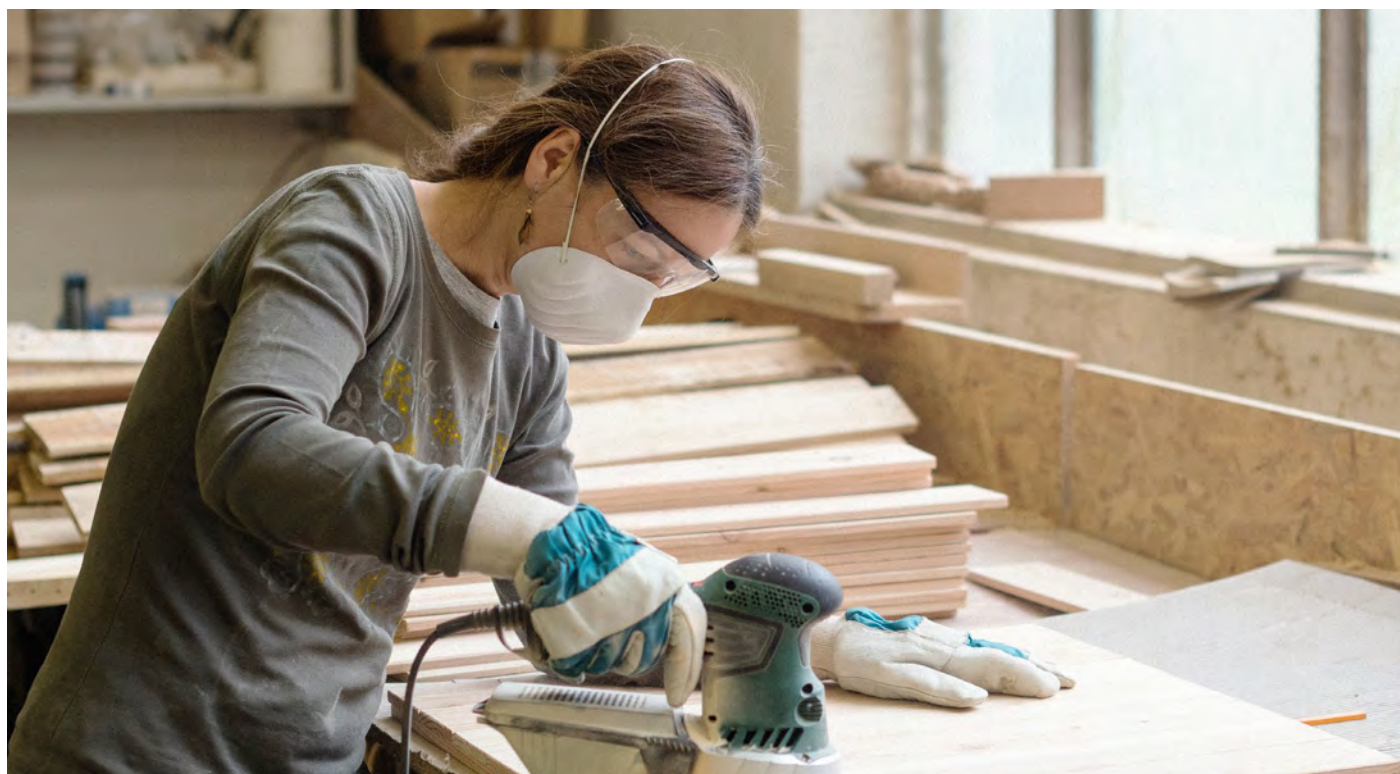
Desuden angav **37 pct.** af de nyuddannede fra erhvervsakademierne, at de oplevede overgangen til arbejdsmarkedet som svær. Af denne gruppe pegede **35 pct.** på, at det var fordi, der kun var få ledige jobs, som passede til deres uddannelse. **32 pct.** pegede på, at de havde svært ved at gennemskue, hvilke jobs de kunne søge. **30 pct.** pegede på, at det var svært at formidle deres kompetencer til potentielle arbejdsgivere.

Nyuddannede fra erhvervsakademiuddannelser, som angiver, at overgangen til arbejdsmarkedet var svær, samt årsager, pct.

Anm.: Andel, der har svaret "Enig"/"Helt enig". Øvrige svarkategorier var "Helt uenig", "Uenig" og "Hverken enig eller uenig". Respondenterne har til det opfølgende spørgsmål kunnet vælge flere kategorier.

Kilde: Danmarks Studieundersøgelse 2023.

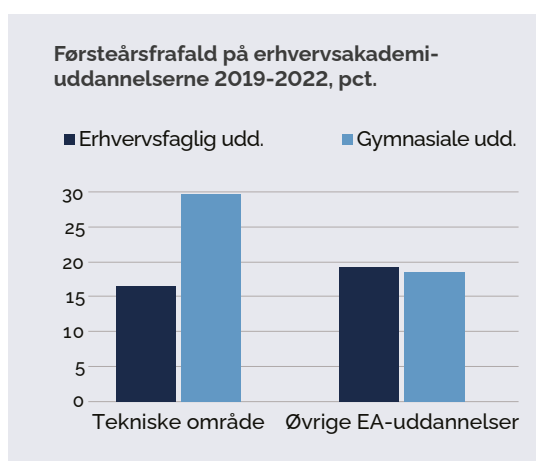

En studentergruppe med meget forskellige studieforudsætninger

De studerende på erhvervsakademiuddannelserne er en gruppe med meget forskellige studieforudsætninger. Det ses blandt andet i, hvilke adgangsgivende uddannelser de studerende kommer med.

En del af erhvervsakademiuddannelserne har tidligere mest været målrettet studerende med en erhvervsuddannelse, som efterfølgende gerne ville opkvalificere sig. Men andelen af studerende med en gymnasial baggrund er steget fra **28 pct.** i 2013 til **40 pct.** i 2023. Det skal dog ses i lyset af, at andelen af unge, som vælger en gymnasial uddannelse, har været stigende de seneste år.

En stor andel af denne gruppe falder imidlertid fra i løbet af det første år. På studieårgangene i 2019-2022 faldt **30 pct.** af de studerende med gymnasial baggrund fra de tekniske erhvervsakademiuddannelser inden for det første år, mens det for studerende med en erhvervsuddannelse kun var 16 pct.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus.

Opdelt uddannelsesstruktur udfordrer faglig sammenhæng i uddannelsesforløbene

I dag har dimittender fra en erhvervsakademiuddannelse mulighed for at tage en top-up-uddannelse på halvandet år, hvor den studerende opnår professionsbachelorniveau.

Samlet påbegynder cirka **34 pct.** af dimittenderne en top-up-uddannelse i umiddelbar forlængelse af deres erhvervsakademiuddannelse. På nogle uddannelser er andelen markant højere. Eksempelvis starter 57 pct. af dimittenderne fra it-teknologuddannelsen og 52 pct. af dimittenderne fra uddannelsen til multimediedesigner på en

top-up-uddannelse umiddelbart efter at have fuldført deres erhvervsakademiuddannelse.

Tilrettelæggelsen i separate erhvervsakademi- og top-up-uddannelser er ikke tænkt som sammenhængende uddannelser, som skal tages i umiddelbar forlængelse af hinanden. Tilrettelæggelsen medfører derfor, at de studerende skal starte ad to omgange og lave to afsluttende opgaver. Det tager både unødigt tid og understøtter ikke i alle tilfælde den faglige sammenhæng i uddannelsen.

Undervisning af højere kvalitet med tæt kobling til arbejdsmarkedet

Studerende på erhvervsakademierne skal rustes bedre til arbejdsmarkedet. Det kræver bedre muligheder for at træne de praktiske færdigheder inden for blandt andet it, sikkerhed og grøn omstilling.

Mere og bedre undervisning

Regeringen lægger op til, at de studerende på erhvervsakademiuddannelserne får mere og bedre undervisning. De skal have flere undervisningstimer og bedre muligheder for at få undervisning på mindre hold, så der bliver bedre muligheder for at tilpasse undervisningen til de studerendes forskellige studieforudsætninger.

Med reformen skabes der mere plads til feedback og vejledning, så de studerende får bedre tid til at drøfte de overvejelser, dilemmaer eller ideer, som de støder på i løbet af uddannelsen.

Løft af studerende med forskellige udfordringer

Erhvervsakademiuddannelserne rummer mange forskellige typer af studerende - også studerende, som har brug for ekstra støtte gennem deres uddannelsesforløb.

Derfor foreslår regeringen, at studerende med udfordringer i forhold til at gennemføre en

videregående uddannelse skal støttes gennem eksempelvis mentorordninger og særlige studiestartsforløb, så de får bedre forudsætninger for at lykkes på en erhvervsrettet videregående uddannelse.

Undervisning tæt koblet til virkeligheden

De studerende på erhvervsakademiuddannelserne skal mødes af undervisere, som kan relatere teorien til virksomhedsnære problemstillinger. Samtidig skal de studerende have undervisning i gode værktøds- og simulationsfaciliteter, der giver studerende mulighed for at øve deres praktiske færdigheder i virkelighedsnære omgivelser.

Derfor vil regeringen investere i flere og bedre værktøds- og simulationsfaciliteter. Det kan eksempelvis give bedre mulighed for, at en byggeteknikerstuderende ved hjælp af VR-teknologi kan afprøve, hvordan planlagte konstruktioner

vil opleves i virkeligheden ved at se en kunstig model af de fremtidige bygninger og simulere at gå rundt i dem. På den måde kan den studerende få en bedre forståelse af de bygningstekniske principper, der anvendes, og kan videreudvikle bygningsplanerne.

Det kan også være en studerende på el-installatøruddannelsen, som i et energi- og teknisk laboratorium kan få konkret erfaring med at betjene og håndtere et elforsyningsanlæg.

Bedre praktikforløb

Gode praktikforløb er centrale for at koble læringen til praksis og for at opbygge den erfaring og de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger.

Det er her, de studerende med hjælp og vejledning lærer at udføre deres profession i virkeligheden og om at omsætte den viden, de får på studiet, til praksis. Ligesom det er i praktikforløbet, at de studerende eksempelvis møder nogle af de konkrete

problemstillinger, som opstår, når man arbejder med mennesker. Derfor vil regeringen investere i at gøre de erhvervsrettede praktikforløb endnu bedre, blandt andet ved et tættere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder.

Fleksible uddannelsesmuligheder for flere

Erhvervsakademiuddannelserne skal være et attraktivt uddannelsesvalg for studerende med mange forskellige baggrunde og studieforudsætninger.

Nye erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser

De toårige erhvervsakademiuddannelser fungerer godt for dem, som ønsker en kort, videregående uddannelse, så de hurtigt kan træde ud på arbejdsmarkedet. Det er regeringens ambition, at der fortsat skal være et stærkt udbud af korte videregående uddannelser. Inden for visse fagområder er der imidlertid en efterspørgsel fra arbejdsmarkedet efter nyuddannede med en lidt længere erhvervsrettet uddannelse på professionsbachelorniveau.

Derfor foreslår regeringen, at der i fremtiden skal være flere erhvervsrettede uddannelser, som fra start er tilrettelagt som treårige professionsbacheloruddannelser. Det kan give de studerende et uddannelsesforløb med en stærk faglig sammenhæng og progression, som matcher arbejdsmarkedets efterspørgsel.

Det kan eksempelvis være relevant helt eller delvist at omlægge nogle af de erhvervsakademiuddannelser, hvor mange dimittender i dag begynder på en top-up-uddannelse i umiddelbar forlængelse af deres

erhvervsakademiuddannelse. Dermed har de studerende mulighed for at påbegynde et sammenhængende, treårigt forløb fra starten og undgår dobbelt studiestart og studieafslutning.

Regeringen foreslår samtidig, at der arbejdes med at lægge nogle erhvervsakademiuddannelser sammen til bredere professionsbacheloruddannelser med mulighed for specialisering undervejs i den treårige uddannelse. Det kan eksempelvis være relevant på det tekniske område, hvor der i dag er en række små beslægtede uddannelser – for eksempel både en uddannelse til produktionsteknolog og en uddannelse til automationsteknolog.

Fastlæggelsen af det nye uddannelseslandskab på erhvervsakademiområdet, herunder udvikling af de nye erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser, vil ske i et udviklingsarbejde i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne og centrale aktører på området.

Bedre og mere synlige veje fra ungdomsuddannelserne

Der skal være tydelige veje fra både erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser til erhvervsakademierne. Derfor foreslår regeringen et styrket samarbejde mellem erhvervsakademier og ungdomsuddannelser med blandt andet flere brobygningsaktiviteter samt en styrket uddannelsesvejledning.

De nuværende, treårige gymnasiale uddannelser (stx, htx og htx) ventes fortsat at være en relevant vej for en del unge til erhvervsakademiuddannelserne. Regeringens ambition er dog, at den nye erhvervs- og professionsrettede gymnasiale ungdomsuddannelse (epx) bliver en central vej til erhvervsakademiuddannelserne.

Uddannelsesforløb, der er attraktive for flere nye målgrupper

For at gøre erhvervsakademiuddannelserne til en mere attraktiv uddannelsesmulighed for personer, der senere i livet ønsker at uddanne sig, foreslår regeringen at skabe bedre mulighed for en erhvervsakademiuddannelse på deltid, mens man arbejder ved siden af.

Det kan eksempelvis være en faglært elektriker, der fremover kan videreuddanne sig til

automationsteknolog på deltid, eller det kan være den kontoruddannede sekretær, der fremover kan videreuddanne sig til finansøkonom på deltid med henblik på at blive ejendomsmægler. Begge vil kunne beholde deres aktuelle job, mens de tager uddannelsen. Det kan være særligt relevant for personer, der ikke har mulighed for eller ønsker at være på SU, og som allerede har et job inden for brancher med høj beskæftigelse og øgede kompetencekrav.

Eksempler

Mikkel

er lige blevet færdig med sin gymnasieuddannelse og er interesseret i programmering og robotteknologi. Han ønsker derfor at søge ind på uddannelsen til automationsteknolog.

Da Mikkel ikke har haft tekniske fag i gymnasiet, tager han et værkstedkursus, praktikum, som tilbydes på uddannelsen i forbindelse med studiestarten. Her kan han træne de tekniske kompetencer, uddannelsen kræver, såsom grundlæggende værkstedslære og el-teknik.

Mikkel begynder efter værkstedskurset på automationsteknologuddannelsen og har nu i højere grad de samme forudsætninger som de studerende, der kommer med en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse.

Peter

er uddannet elektriker og har arbejdet en række år i et firma. Han vil gerne opkvalificere sig, så han kan få andre opgaver.

Peter vælger derfor at tage en erhvervsakademiuddannelse som elinstallatør. Han vil gerne beholde sit arbejde ved siden af, så han vælger at tage uddannelsen på deltid. Han kan senere vælge at opkvalificere sig yderligere med nye efteruddannelsesmuligheder uden deltagerbetaling.

Bedre forberedelse af de studerende (Praktikum)

Alle unge skal have gode muligheder for at gennemføre en erhvervsrettet videregående uddannelse – uanset hvilken ungdomsuddannelse de kommer med. Det er regeringens ambition, at unge med en gymnasial baggrund gennem et nyt ”praktikum” skal klædes bedre på til at tage en teknisk erhvervsakademiuddannelse. Det vil skulle afklares, i hvilket omfang studerende med den nye erhvervs- og professionsrettede ungdomsuddannelse (epx) vil have behov for praktikum.

Praktikum vil være et værkstedskursus af eksempelvis nogle måneders varighed i forbindelse med studiestarten, som forbereder unge uden en erhvervsuddannelse til de tekniske erhvervsakademiuddannelser. Det kunne blandt andet være på uddannelserne til energiteknolog, automationsteknolog og driftsteknolog.

Den unge med gymnasial uddannelsesbaggrund, som er blevet optaget på eksempelvis automatisteknologuddannelsen, kan på værkstedskurset få undervisning i grundlæggende el-teknik, montage af el-komponenter i tavler og installationer samt grundlæggende værkstedsteknik og værkstedslære.

I løbet af praktikumforløbet arbejder den studerende i værksteder med komponenter, værktøj og måleinstrumenter. Dermed får den studerende mulighed for at afprøve sin viden om arbejdsopgaver, arbejdsmetoder, redskaber og værktøjer i praksis samt erfaring med at arbejde med fagligt relevante, håndværksmæssige problemstillinger.

Nye muligheder for at tage praksisrettet efter- og videreuddannelse

Personer med en erhvervsrettet videregående uddannelse skal have bedre muligheder for at opkvalificere og videreuddanne sig igennem hele arbejdslivet.

Nye overbygningsuddannelser

Regeringen lægger op til at etablere nye étårige overbygningsuddannelser for dimittender fra en erhvervsakademiuddannelse, som har været nogle år på arbejdsmarkedet. Videreuddannelserne vil bygge oven på grunduddannelserne og have en tydelig kobling til arbejdsmarkedet. Med overbygningen vil alle erhvervsakademiuddannede få mulighed for at uddanne sig på professionsbachelorniveau og dermed også mulighed for videre uddannelse på kandidatniveau senere, hvis de skulle ønske det.

Det kan eksempelvis være relevant for en datamatiker, der har arbejdet nogle år i en virksomhed og ønsker nye udfordringer. Datamatikeren kan vælge at videreuddanne sig inden for it-sikkerhed og opnå professionsbachelorniveau, hvilket vil give vedkommende ny viden og nye kompetencer og dermed mulighed for at træde ind i en ny rolle i virksomheden.

Fri efteruddannelse til erhvervsakademiuddannede

Regeringen foreslår, at der etableres nye fleksible efteruddannelses tilbud for dimittender fra erhvervsakademiuddannelserne.

Det kan være relevant inden for områder, hvor der er behov for løbende opdatering og videreudvikling af kompetencer, for eksempel inden for grøn omstilling og kunstig intelligens. Det kan eksempelvis være procesteknologen, der efteruddanner sig inden for bæredygtig produktion,

multimediedesigneren, der efteruddanner sig inden for bedre udnyttelse af kunstig intelligens, eller markedsføringsøkonomen, der efteruddanner sig inden for udvikling og salg af nye energieffektive løsninger.

Efteruddannelsesforløbene vil være uden deltagerbetaling og kan både tages på fuld tid med SU eller på deltid med sideløbende beskæftigelse.

Eksempler

Bjarne

er uddannet procesteknolog og arbejder med fødevarerproduktion. Han har en faglig interesse for bæredygtig produktion og vil efter nogle års arbejde gerne tage næste skridt i sin karriere.

Bjarne søger ind på en ny etårig overbygningsuddannelse inden for bæredygtig produktion. Han vælger at studere på fuld tid med SU, da han gerne vil tage uddannelsen i et samlet forløb. Efter endt uddannelse har han opnået professionsbachelorniveau og kan nu søge arbejde inden for feltet.

Samira

er uddannet datamatiker og arbejder i en mindre virksomhed. Hun har observeret, at mange af virksomhedens opgaver vil kunne løses bedre og mere effektivt, hvis de udnytter de nye muligheder, som kunstig intelligens giver.

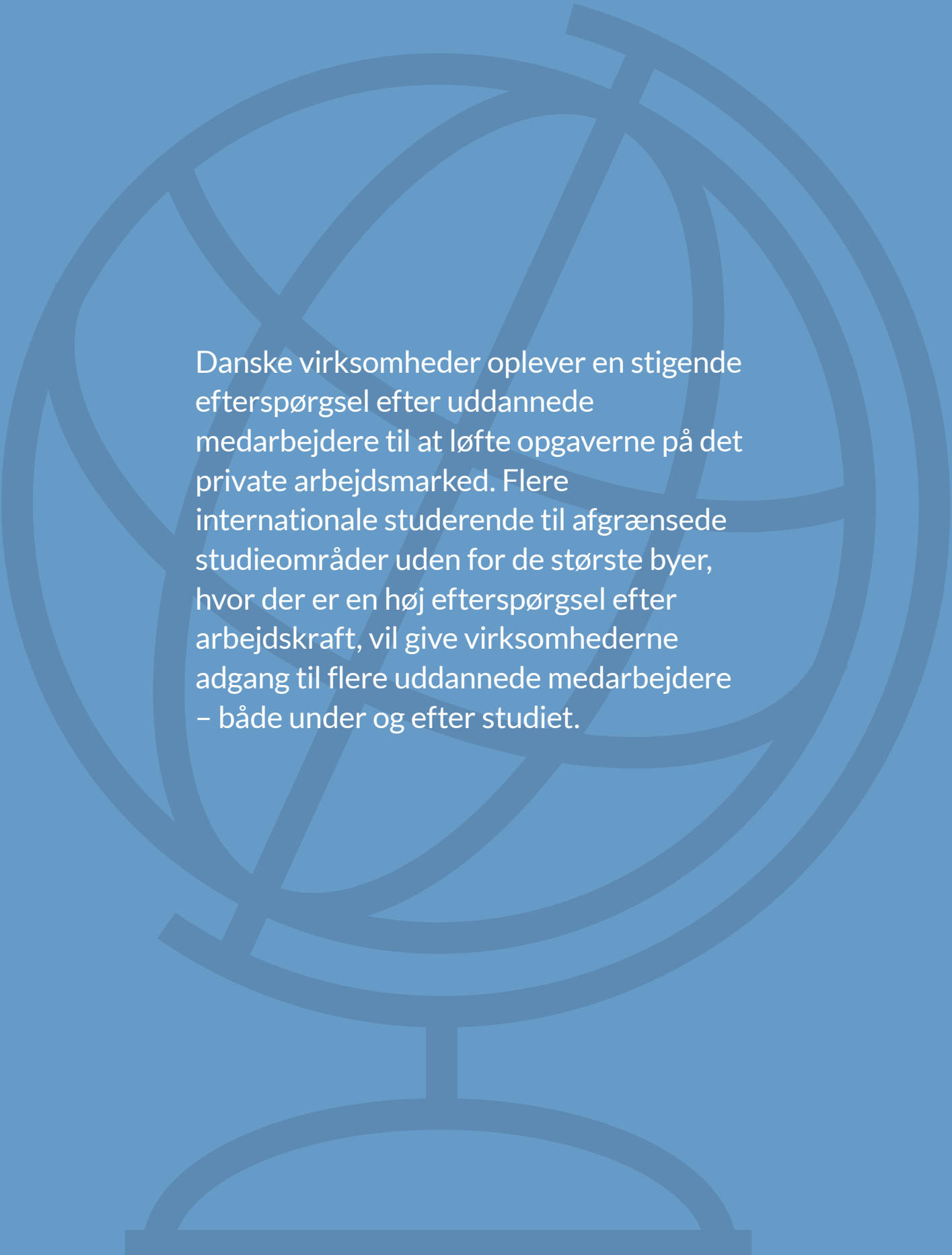
Samira vælger derfor at tage et efteruddannelsesmodul på 10 ECTS om praksisorienteret brug af kunstig intelligens. Hun vælger at tage modulet sideløbende med sit arbejde i virksomheden, så hun løbende kan bruge sin nye viden. Modulet er uden deltagerbetaling og hun kan efterfølgende tage flere moduler, som bygger oven på hendes faglighed.

Ulla

er uddannet finansøkonom og arbejder i et forsikringsselskab. Hun vil gerne udvikle sine kompetencer med en mere international profil, så hun kan få nye opgaver i virksomheden.

Ulla vælger derfor at tage et efteruddannelsesforløb på 30 ECTS om international handel. Forløbet er uden deltagerbetaling. Hun vil gerne fordybe sig i forløbet og vælger derfor at studere på fuld tid med SU efter aftale med sin arbejdsplads. Efter seks måneder er hun tilbage på arbejde og kan nu løse opgaver inden for et nyt felt.

Danske virksomheder oplever en stigende efterspørgsel efter uddannede medarbejdere til at løfte opgaverne på det private arbejdsmarked. Flere internationale studerende til afgrænsede studieområder uden for de største byer, hvor der er en høj efterspørgsel efter arbejdskraft, vil give virksomhederne adgang til flere uddannede medarbejdere – både under og efter studiet.

Flere internationale studerende

En del virksomheder oplever i dag rekrutteringsudfordringer. Udfordringer, som potentielt kan blive større, når ungdomsårgangene i de kommende år bliver mindre – hvilket særligt forventes at gøre sig gældende uden for de største byer.

Særligt inden for STEM-området er der blandt virksomhederne efterspørgsel på, at internationale studerende kan uddanne sig og arbejde i landet. Det gælder eksempelvis inden for grøn omstilling, AI og andre teknologier i vækst. Områder, hvor danske virksomheder er i skarp konkurrence med resten af verden.

Regeringen vil derfor ændre lovgivningen, så uddannelsesinstitutionerne kan oprette **400 nye studiepladser** på engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser. De ekstra pladser kan både være på nye og eksisterende uddannelser.

De nye studiepladser oprettes uden for de største byer inden for STEM-området. Der vil være tale om uddannelser, der er særligt efterspurgt af erhvervslivet, hvor beskæftigelsen er høj blandt de nyuddannede og ledigheden lav. Samtidig vil det være uddannelser, hvor der er en forventning om, at mange af de studerende vælger at blive i Danmark og arbejde.

Regeringen vil udarbejde en positivliste med uddannelser, der opfylder de nævnte kriterier. Listen vil bl.a. blive anvendt i forbindelse med fordelingen af nye engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser. Det kan eksempelvis være erhvervsakademiuddannelser inden for IT-området, diplomingeniøruddannelser inden for områder som robot- og bioteknologi og grøn omstilling samt tekniske professionsbacheloruddannelser inden for blandt andet byggeri.

Eksempler på eksisterende engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser inden for STEM-området:

- Computer Science i Esbjerg
- Architectural Technology and construction Management i Horsens
- Climate and Supply Engineering i Horsens
- Biotechnology i Kalundborg

Eksempler på STEM-uddannelser, som uddannelsesinstitutionerne har ansøgt om at udbyde, men hvor det ikke har været muligt inden for de nuværende regler:

- Software Technology i Sønderborg
- Robot Systems Engineering i Kalundborg

Regeringen har allerede indgået en bred politisk aftale, der med 17 initiativer skal gøre det nemmere at rekruttere udenlandsk arbejdskraft til sundhedsvæsenet og ældreplejen. Med en reform af universitetsuddannelserne er der samtidig givet mulighed for, at flere internationale studerende kan tage en kandidatuddannelse inden for områder, hvor der er særlig efterspørgsel fra danske virksomheder. Samtidig skabes der bedre rammer for, at flere internationale studerende kan tage en kandidatuddannelse

sideløbende med relevant beskæftigelse på en såkaldt erhvervskandidatuddannelse.

Internationale studerende bidrager til den danske arbejdsstyrke, både mens de studerer, og i mange tilfælde også efter, at de har færdiggjort deres uddannelse. Regeringen vil se på, hvordan fastholdelsen af internationale studerende kan styrkes endnu mere.

Næste skridt

Regeringen lægger med reformen op til en større ændring af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser, som vil blive trinvist implementeret frem mod 2030.

Reformen forudsætter et udviklings- og implementeringsarbejde, som vil strække sig over en årrække. I forlængelse af de politiske forhandlinger om en aftale forventes dette arbejde startet op primo 2025 med henblik på, at de første studerende kan starte på de nye uddannelser i løbet af 2026, 2027 og 2028.

Det er vigtigt for regeringen, at udviklingen af de nye uddannelser sker i tæt samarbejde med uddannelsesinstitutionerne og andre relevante aktører. I forlængelse af den politiske aftale vil

uddannelses- og forskningsministeren fremlægge en detaljeret plan for udviklings- og implementeringsarbejdet frem mod 2030.

Det er afgørende for regeringen, at de store investeringer i det professions- og erhvervsrettede område omsættes til konkrete kvalitetsforbedringer for de studerende på uddannelserne.

Regeringen vil derfor tage initiativ til, at reformen følges af en kvalitetsaftale mellem uddannelsesinstitutionerne og uddannelses- og forskningsministeren. Aftalen skal understøtte, at udmøntningen af økonomien i aftalen realiserer de politiske intentioner og konkrete reforminitiativer, men at der fortsat er råderum på de enkelte institutioner til at håndtere lokale behov og prioriteter.